

Vitesundantaget i ansvarsförsäkringen*

JESSIKA VAN DER SLUIJS**

1. Inledning

Det s.k. vitesundantaget, som finns i princip alla ansvarsförsäkringsvillkor, innebär att försäkringen inte täcker vite, böter eller straffskadestånd. Högsta domstolen har i avgörandet *NJA 2018 s. 834* tagit ställning till hur villkoret ska tolkas när skada har uppstått inom ramen för en kontraktskedja, där en entreprenör (den skadelidande) ålades att utbetala ett vite till beställaren för att sedan kräva underleverantören (försäkringstagaren) på skadestånd. Avgörandet, som är resultatet av en s.k. ”hiss” till Högsta domstolen, skapar klarhet i några för försäkringsformen grundläggande men också ganska omdiskuterade frågeställningar.

2. Avgörandet

Byggdialog AB (skadelidande entreprenör) fick av Bo i Väsby AB (beställare) i uppdrag att bygga en skola. För att ta fram konstruktionshandlingar anlitas Integra Engineering AB (ansvarsförsäkrad skadevållande konsult). Mellan entreprenören och konsulten gällde Allmänna bestämmelser för konsultuppdrag inom arkitekt- och ingenjörsvksamhet, ABK 09. Av ABK 09 kap. 5 § 1 framgår att konsulten ansvarar ”för skada som denne orsakat beställaren genom bristande fackmässighet, åsidosättande av sedvanlig omsorg eller annan vårdslöshet vid genomförande av uppdraget”. Skadeståndsansvaret omfattade inte bara sakskada utan också ekonomisk skada. Mellan entreprenören och beställaren gällde Allmänna Bestämmelser för totalentreprenader

* Har tidigare publicerats i Juridisk Tidskrift 2019/2020 nr 2 s. 176 ff.

** Professor i civilrätt och dekanus vid Juridiska fakulteten, Stockholms universitet, verksam vid Stockholm Centre for Commercial Law. Tillika avdelningsledare för forskningsavdelningen för försäkringsrätt vid Stockholm Centre for Commercial Law.

avseende byggnads-, anläggnings- och installationsarbeten, ABT 06, som innehåller en reglering av förseningsvite.

De konstruktionshandlingar som konsulten levererade var felaktiga, med följd att entreprenören blev försenad med entreprenaden. Entreprenören utbetalade med anledning av förseningen ut vite om ca 2,7 miljoner kr till beställaren. Entreprenören framställde i sin tur krav mot konsulten för den skada som konsulten orsakat. Kravet avsåg kompensation för det utbetalade förseningsvitet.

Konsulten hade ansvarsförsäkring hos If och framställde ett krav på försäkringsersättning. If bestred kravet och hänvisade till ett villkor i försäkringsavtalet enligt vilket försäkringen inte omfattar ”böter, vite eller straffskadestånd (punitive damages) såvida det inte är fråga om sådan skadeståndsskyldighet som bortsett från benämningen böter, vite eller straffskadestånd omfattas av denna försäkring”. Konsulten väckte talan mot If och tingsrätten hänsköt frågan om tolkningen av villkoret till Högsta domstolen.

Högsta domstolen fastställer inledningsvis vilka faktorer som ska tillmätas betydelse vid avtalstolkning. Vilka tolkningsfaktorer som ska vara utslagsgivande kan inte anges generellt, utan får avgöras utifrån en helhetsbedömning i det enskilda fallet. Högsta domstolen går sedan vidare till att tolka villkoret i ljuset av avtalets systematik. Av andra ledet i undantagsvillkoret 5.2.6 framgår att försäkringen omfattar skadeståndsskyldighet som bortsett från benämningen vite omfattas av försäkringen. Enligt punkten 5.1.1 omfattas vårdslöst orsakade rena förmögenhetsskador. Det betyder att ersättning ska utgå ur försäkringen även om ersättningen har benämnts som vite. Punkten 5.2.6 undantar endast krav som reellt sett är böter, vite eller straffskadestånd. Högsta domstolen stannar emellertid inte där, utan fastställer att punkten 5.2.6 inte har en självständig betydelse ifråga om böter och straffskadestånd. Redan av punkterna 4 och 5.1.1 framgår nämligen att försäkringen inte gäller för annat än skadeståndskrav som riktas mot försäkringstagaren. Normalt ska den s.k. betydelseregeln tala emot den angivna tolkningen; en föreskrift ska som utgångspunkt ha en självständig betydelse. Försäkringsavtalets undantagskatalog i 5.2 innehåller flera exempel på regler som får anses ha en klaggörande betydelse. Det innebär att 5.2.6, tolkad i ljuset av vad som övrigt framgår av villkoret, träffar endast viten som avtalats mellan den skadelidande och den försäkrade. Däremot finns ingenting som talar för att den även omfattar ersättningar som erlagts i tidigare led och som medför en försämrad förmögenhetsposition och därmed skada för den skadelidande som framställer ett skadeståndskrav mot försäkringstagaren.

Vitet som avtalats mellan beställaren och entreprenören utgjorde en exklusiv reglering av entreprenörens skadeståndsskyldighet. Konsultens, dvs. försäkringstagarens, skadeståndsskyldighet mot entreprenören grundades på en bestämmelse enligt vilken leverantören ansvarar för skada orsakat genom bristande fackmässighet, åsidosättande av sedvanlig omsorg eller annan vårdslöshet vid genomförande av uppdraget. Kravet mot konsulten grundades sålunda inte på försening, utan på fel i konsultens tjänst. Av allmänna kontraktsrättsliga principer följer att vite i ett kontraktsled typiskt sett utgör ett skadestånd när ansvaret förs vidare i kontraktskedjan. Det vite som utgetts av beställaren ska därför klassificeras som en skadeståndspost och därmed ett krav på skadestånd mot konsulten för ren förmögenhetsskada. Försäkringsvillkoret ska därför tolkas så att detta krav på skadestånd utgör ett i försäkringens mening ett ersättningsgillt skadeståndskrav.

Försäkringsgivaren anförde att syftet med villkoret är att från försäkringsskyddet undanta ersättningar vars storlek inte bestäms med utgångspunkt i faktiskt inträffad skada. Högsta domstolen bekräftar delvis försäkringsgivarens inställning och menar att det antagligen finns ett intresse hos försäkringsgivaren att avtala bort sådant som inte har koppling till verklig skada. Syftet kommer, enligt Högsta domstolen, emellertid inte till klart uttryck i ordalydelsen tolkad i ljuset av villkorens övriga bestämmelser. När ordalydelsen talar för försäkringstagarens tolkning, bör det krävas skäl av viss tyngd för att ändå tolka villkoret på sätt som stämmer med villkorets antagna syfte.

Högsta domstolen adresserar även andra relevanta tolkningsfaktorer. Det finns ingen enhetlig praxis i branschen som kan ge vägledning vid tolkning av villkoret. Andra försäkringsgivare tolkar villkoret på andra sätt. Försäkringsgivaren hade kunnat formulera villkoret annorlunda. Till det kommer överväganden om vad som är en förnuftig och rimlig tolkning av villkoret. Den aktuella försäkringen är en professionsansvarsförsäkring för tekniska konsulter. I byggbranschen förekommer ofta avtal med vitesklausuler. En typisk följd av det fel som konsulten har begått är förseningsvite hos entreprenören mot beställaren. Ett undantag från försäkringsskyddet för viten i bakre led innebär att en viktig del av de ansvarssituationer som kan drabba den försäkrade inte täcks av försäkringen. En förnuftig och rimlig innebörd av villkoret är att den inte syftar till ett sådant för försäkringstagaren inskränkt försäkringsskydd.

En sammantagen bedömning innebär att konsulten är berättigad till försäkringsersättning från försäkringsgivaren för den ersättning som konsulten har betalat till entreprenören.

3. Kommentarer

3.1 Anspråksgrund eller ansvarsgrund?

Försäkringsgivaren har i målet argumenterat för att vitesundantaget är tillämpligt eftersom entreprenörens anspråk mot konsulten grundades på ett utbetalt vite. Enligt det synsättet är *anspråksgrunden* avgörande för en bedömning av vitesundantagets tillämpningsområde.

Högsta domstolen anför i p. 22 att av allmänna kontraktsrättsliga principer följer att ett vite i ett kontraktssked typiskt sett utgör ett skadestånd när ansvaret förs vidare i kontraktsskedjan. Ersättningen till den vitesberättigade (beställaren) är alltså en skada hos den vitesskyldige (entreprenören). Vitet fortplantas till ett skadestånd när kravet regressvis förs vidare i kontraktsskedjan, till den skadevällande konsulten. De ”allmänna kontraktsrättsliga principer” som Högsta domstolen omtalar är nog just kontraktsmedhjälparansvaret och regressrätten mot medhjälparen. Högsta domstolen fastställer i domen att det är karaktären av konsultens ersättningsansvar i förhållande till entreprenören som ligger till grund för en bedömning av vitesundantagets tillämpningsområde. Om den försäkrades *ansvar* omfattas av försäkringen omfattas också ett vite i senare led. Det är med andra ord *ansvarsgrunden* som är den avgörande för bedömningen av undantagsvillkoret.

Avgörandet ligger i linje med en tidigare hovrättsdom.¹ En totalentreprenör, Peab, anlätade en underentreprenör, Bravida, för att utföra installationer. Bravida hade ansvarsförsäkring hos Trygg-Hansa. Under entreprenaden uppstod en vattenskada som Bravida var ansvarig för. Som följd av skadan kunde Peab inte slutföra entreprenaden som avtalat. Med anledning av förseningen krävde beställaren ett förseningsvite enligt avtal om 9 miljoner kr. Peab riktade motsvarande krav mot Bravida. I skiljedom förpliktades Bravida att utbetala ersättning om 5,2 miljoner kr till Peab. Av försäkringsvillkoren framgick att ”Försäkringen gäller inte för böter och viten eller för straffskadestånd (punitive damages) eller annan liknande ersättning med karaktär av straffskadestånd”. Försäkringstagaren hävdade att den utbetalda ersättningen till sin natur var ett skadestånd vilket innebar att försäkringen täckte *ansvaret*. Försäkringsgivaren hävdade att grunden för Peabs *anspråk* på försäkringstagaren var vitesklausulen i avtalet och den i avtalsförhållandet inträffade förseningen.

¹ Svea hovrätts dom 2011-03-01, mål nr T 1479-10.

Frågan var om den ersättning som Bravida utgav till Peab, och som utgjorde kompensation för Peabs vite till beställaren, omfattades av vitesundantaget. Hovrätten fann att Bravidas ersättningsskyldighet enligt skiljedomen grundades på den bestämmelse i avtalet enligt vilken en part är skyldig att ersätta motparts skada som orsakats av vårdslöshet eller försummelse. För att Peabs anspråk skulle bifallas krävdes således förutom vårdslöshet att ett orsakssamband mellan den direkta skadan (vattenskadorna) och följdskadan (vitet) konstaterades. Bravidas skyldighet att ersätta Peab för utbetalt vite grundade sig följaktligen inte på vitesklausulen i avtalet utan på skadeståndsbestämmelsen. Ersättningsskyldighet för följdskadan kan därför inte anses vara en sådan typ av ersättning som är undantagen från ansvarsförsäkringen. HovR:n fastställde att det av Trygg-Hansa åberopade undantaget i försäkringsavtalet inte var tillämpligt. Det var ett skadestånd som utbetalades och inte ett vite och därför omfattades ansvaret av försäkringen.

Högsta domstolen har nu klargjort att om den försäkrade skadevållarens *ansvar* mot den skadelidande täcks av försäkringen, så täcks också eventuella följdskador, inbegripet viten, som utbetalas av den skadelidande mot en beställare.

Avgörande för frågan om ett utbetalt vite i ledet mellan entreprenör och beställare ska omfattas av underentreprenörens ansvarsförsäkring så som en följdskada är sålunda om underentreprenörens ansvar mot entreprenören omfattas av ansvarsförsäkringen. Ansvarsförsäkring undantar som regel ansvar på grund av viten, böter eller straffskadestånd. Denna typ av undantag hänger samman med frågan om försäkringsbarhet och osedliga avtal, dvs. vad som över huvud taget är möjligt att lagligen försäkra.² Det betyder att om en försäkrad utbetalar ett vite till en skadelidande omfattar ansvarsförsäkringen inte vitesutbetalningen eller eventuella följdskador i form av viten utbetalade av den skadelidande till en beställare.

Enligt en traditionell utgångspunkt täcker ansvarsförsäkring den försäkrades skadeståndsansvar enligt *allmänna skadeståndsrättsliga regler*, dvs. person och sakskador orsakade genom oaktsamhet. Av Högsta domstolens synsätt i det aktuella fallet följer att viten som utbetalas i nästa led täcks av ansvarsförsäkringen såsom en följdskada av t.ex. sakskadan.

Ansvarsförsäkringstäckning av *kontraktuellt ansvar* utgör en gråzon. Enligt det ovan nämnda traditionella synsättet omfattas inte rena förmögenhets-

² Hit hör också diskussionen om försäkringsbarhet av administrativa sanktionsavgifter, men den ska inte beröras i detta sammanhang

skador av ansvarsförsäkring eftersom ansvarsgrunden är kontraktsbrott eller vållande på grund av brott. Ansvarsförsäkring undantar typiskt sett garantier och utfästelser, dvs. fullgörelseansvar, men det går att hitta ansvarsförsäkringar som täcker även ren förmögenhetsskada på grund av fel i vara eller tjänst.³ I det aktuella fallet grundades konsultens ansvar mot entreprenören på ett fel i tjänsten – konsulten hade levererat felaktiga ritningar. Det var alltså fråga om ett skadeståndskrav på grund av kontraktsbrott, som reglerats i avtalet mellan konsulten och entreprenören. Det är alltså ingen självklarhet att ett sådant ansvar över huvud taget ska omfattas av ansvarsförsäkring. Den aktuella ansvarsförsäkringen utgjorde en professionsansvarsförsäkring, som typiskt sett omfattar kontraktuellt skadeståndsansvar för ren förmögenhetsskada. Eftersom det kontraktuella skadeståndsansvaret omfattades av ansvarsförsäkringen, omfattades också följdskadan i form av utbetalat vite av den skadelidande.

Ett vite behöver inte motsvaras av en konstaterad ekonomisk förlust hos vitesborgenären. Konsekvensen av domen är att försäkringsersättning utgår trots att det inte i alla led nödvändigtvis finns någon ekonomisk förlust.⁴

3.2 Substance over form

Högsta domstolen fastställer i punkten 15 i domen att villkoren ska tolkas så att det förhållandet att en ersättning har *betecknats* som ett vite inte hindrar att kravet omfattas av försäkringen, om nämligen ersättningen i realiteten avser ett sådant skadeståndskrav som försäkringen omfattar. Grunden härför är formuleringen i undantagsvillkoret; ”såvida det inte är fråga om skadeståndsskyldighet som bortsett från benämningen böter, vite eller straffskadestånd omfattas av denna försäkring”. Högsta domstolen nöjer sig emellertid inte med att basera sin slutsats endast på formuleringen i undantagsvillkoret, utan tolkar undantaget tillsammans med försäkringens omfattningsvillkor, enligt vilket försäkringen gäller för sådant skadeståndskrav som framställs mot försäkrad till följd av personskada, sakskada eller ren förmögenhetsskada som vållats i samband med utförande av den i försäkringsbrevet angivna konsultverksamheten. Högsta domstolen resonerar i detta avseende i enlighet med vad man kan kalla för en ”substance over form”-princip. Det är

³ Ullman, Harald i Bengtsson m.fl., *Allehanda om skadestånd i avtalsförhållanden* (2019) s. 152.

⁴ Jfr NJA 2012 s. 597, p. 8–9.

vad som i realiteten utbetalas som har betydelse och inte vad man kallar en utbetalning.

Ett vite kan ha olika funktioner.⁵ Viten kan syfta till att säkra mot icke-uppfyllelse.⁶ Det kan vara ett villkor om en disposition av ett förskottsbelopp som i händelse av kontraktsbrott ska förverkas och avräknas mot ett ersättningskrav.⁷ Vitet kan också ha funktion som ansvarsbegränsning.⁸ Vilket syfte vitet har måste fastställas genom tolkning av avtalet. Det kanske vanligaste syftet med vite är att fungera som substitut för ett skadestånd, dvs. att ge en kontraktspart ekonomisk kompensation på grund av den andres kontraktsbrott under andra förutsättningar än enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler. Förutsatt att en vitesklausul inte utgör en exklusiv reglering av ersättningsskyldigheten är det inte ovanligt att en part som har rätt till ett vite i stället skulle ha rätt till ett skadestånd (förutsatt att det går att visa culpa och orsakssamband), och att vitet täcker den ekonomiska förlust som den skadelidande har gjort.

Det aktuella fallet gällde ansvar som uppstått inom ramen för en kontraktskedja, men den av Högsta domstolen fastställda ”substance over form-principen” har betydelse även *inter partes*, dvs. i relationen mellan försäkringsgivaren och försäkringstagaren, exempelvis i en situation när en beställare har fått ett vite utbetalat, samtidigt som denne har lidit en skada orsakad av entreprenören. I en tidigare artikel har jag mot den ovan nämnda s.k. Bravidadomen diskuterat huruvida en ansvarsförsäkring i ett sådant fall kan täcka den visade skadeståndsskyldigheten.⁹ I Bravidadomen förs inte någon principiell diskussion om distinktionen mellan en ersättnings benämning respektive vad den i realiteten avser. Högsta domstolen har nu explicit uttalat att villkor av detta slag ska tolkas så att vitesundantaget endast exkluderar ersättningar som reellt sett är böter, vite eller straffskadestånd. Högsta domstolens explicita stöd för en substance over form-princip innebär att en

⁵ Se NJA 2010 s. 629, där ett företag slarvade bort en huvudnyckel med följd att alla lås i en fastighet fick bytas ut till en kostnad av ca 180 000 kr. Frågan gällde om ett vite om 15 000 kr utgjorde en exklusiv reglering av skadeståndsskyldigheten eller inte.

⁶ Olsen, Lena, Ersättningsklausuler – vite och andra avtalade ersättningar vid kontraktsbrott (1986) s. 22, Hellner, Jan m.fl. Speciell avtalsrätt II, 2 häftet, sjätte upplagan (2016) s. 164.

⁷ Gorton, Lars, Samuelsson, Per, Kontraktuella viten, Handelsrättsliga variationer (2009) s. 82, Hellner m.fl. Speciell avtalsrätt II, 2 häftet, sjätte upplagan (2016) s. 145.

⁸ Se NJA 2010 s. 629 p. 10.

⁹ van der Sluijs, Jessika, Täcker ansvarsförsäkring ersättningsskyldighet som omfattas av viten? Studier i försäkringsrätt (2011) s. 245 ff.

försäkrads skadeståndsskyldighet mot den skadelidande täcks av ansvarsförsäkringen, trots att ersättningen kan utkrävas även i form av ett vite. Samma sak gäller om den skadelidande kan utkräva ett skadestånd som går utöver vitet (förutsatt att vitet inte exklusivt reglerar ersättningsskyldigheten).

Att som försäkrad först utbetala ett vite, för att sedan hoppas på att den delen av ersättning som utgör en visad skada kan täckas av ansvarsförsäkring, är däremot ingen framkomlig väg. Detta beror dock framför allt på ett annat villkor som så gott som samtliga ansvarsförsäkringsavtal innehåller – nämligen det s.k. medgivandeförbudet som innebär att för att en ansvarsförsäkring över huvud taget ska täcka ett skadeståndsansvar, så krävs att den försäkrade bestrider skadeståndsskyldigheten. Av NJA 2009 s. 355 framgår att det betyder att den försäkrade ska ha ett ekonomiskt intresse av att bestrida ansvaret. Om en skada täcks av ett vite som ska utgå vid visst kontraktsbrott kan den kontraktsbrytande parten aldrig undslippa betalningsskyldighet genom att bestrida skadeståndsskyldigheten. Den kontraktsbrytande parten har sålunda inget intresse av att bestrida skadeståndsskyldigheten, utan endast ett intresse av att ansvarsförsäkringen täcker ansvaret, vilket alltså inte är tillräckligt enligt 2009 års avgörande.¹⁰

En fråga är varför den skadelidande skulle vara intresserad av att utkräva skadestånd, när avtalet medger en rätt till vite. En förklaring skulle kunna vara just att ett skadestånd omfattas av ansvarsförsäkring, vilket kan ha stor betydelse för det fall den försäkrade är insolvent. En förutsättning är i ett sådant fall att vitet inte exklusivt reglerar skadeståndsskyldigheten.

3.3 Villkorstekniken och tolkningen

Det finns ganska riklig rättspraxis och doktrin som behandlar försäkringsvillkorstolkning på ett mer generellt plan.¹¹ Det mest frekvent citerade avgörandet från Högsta domstolen är NJA 2001 s. 750, vars uttalande kan härledas till Jan Hellners monografi *Försäkringsrätt från 1965*.¹² Det aktuella avgö-

¹⁰ Se vidare van der Sluijs, Jessika, a.a. s. 261.

¹¹ Se t.ex. Bengtsson, Bertil, *Försäkringsavtalsrätt*, 4 uppl. (2019) s. 58 ff., Lindell-Frantz, Eva, Några frågor om tolkning av försäkringsavtal, i *Festskrift till Göran Millqvist* (2019) s. 397 ff., Bengtsson, Bertil, Oklarhetsregeln vid villkorstolkning, i Andersson m.fl., *Uppsatser om försäkringsvillkor* (2015) s. 43 ff., Radetzki, Marcus, Vad utmärker ett oskäligt försäkringsvillkor?, i Andersson m.fl., *Uppsatser om försäkringsvillkor* (2015) s. 233 ff., Sørensen, Ivan, *Forsikringsret*, 6 udg. (2015) s. 114 ff., Radetzki, Marcus, *Tolkning av försäkringsvillkor* (2014), Ingvarsson, Torbjörn, *Tolkning av försäkringsavtal*, JT 2012–13 s. 426 ff., Bull, Hans Jacob, *Forsikringsrett*, (2008) s. 141 ff.

¹² Hellner, Jan, *Försäkringsrätt* 2 uppl. (1965) s. 73.

randet sticker inte ut i detta avseende. Högsta domstolen beaktar förutom ordalydelsen en rad andra omständigheter i villkorstolkningen. I punkten 19 i domskälen fastställer Högsta domstolen att undantagsvillkoret tolkat i ljuset av omfattningsvillkoret innebär att det aktuella vitet inte kan undantas från försäkringen. Högsta domstolen anför vidare att ”normalt skulle den s.k. betydelseregeln tala emot den angivna tolkningen; en avtalsföreskrift ska som utgångspunkt antas ha en självständig betydelse”. Högsta domstolen nöjer sig emellertid inte med att tolka vitesundantaget i ljuset av omfattningsvillkoret, utan villkoret tolkas mot bakgrund av ansvarsundantagsvillkor i avtalet. Här konstaterar Högsta domstolen att undantagskatalogen innehåller flera exempel på regler som får anses *klargöra* sådant som redan följer av omfattningsvillkoret. Även här kan man kanske säga att Högsta domstolen har ett slags ”substance over form”-tänk – det hjälps inte att ett villkor har rubricerats som ett undantag när det i själva verket är fråga om ett klargörande av ett omfattningsvillkor.

Högsta domstolen stannar inte heller vid att göra en systematisk analys av försäkringsvillkoret, utan placerar avtalet i sin kommersiella kontext. Konsulten hade tecknat en professionsansvarsförsäkring för tekniska konsulter. ABK 09 och ABT 06 är avtal som byggbranschen begagnar i mycket hög utsträckning. Dessa standardavtal innehåller vitesreglering. Även om ett ritningsfel kan leda till fel i entreprenaden om det inte upptäcks under entreprenadtiden är en vanlig följd av ritningsfel att entreprenören kommer i dröjsmål och därmed drabbas av dröjsmålsviteskrav från beställaren. Ett undantag från försäkringsskyddet för denna typ av vite i bakre led skulle därför innebära att en viktig del av de ansvarssituationer som kan drabba försäkringstagaren inte skulle täckas av försäkringen, med följd att kostnaden skulle drabba den skadelidande själv. Högsta domstolen fastslår mot den bakgrunden att en *förnuftig och rimlig innebörd* – en formulering som känns igen från en rad tidigare försäkringsavtalstolkningsavgöranden – av regleringen är att den inte syftar till ett sådant för försäkringstagaren inskränkt försäkringsskydd.

3.4 Sammanfattande kommentar

Avgörandet fastställer att frågan huruvida ett vite i bakre led ska omfattas av en försäkring ska bedömas utifrån den försäkrades ansvarsgrund, och inte utifrån den skadelidandes anspråksgrund. Hovrätten har tidigare kommit fram till en liknande slutsats, men frågan har ändå sedan dess, i avsaknad av

ett prejudikat, vållat diskussioner i försäkringsbranschen. Vidare fastställer Högsta domstolen en slags ”substance over form”-princip; att en ersättning har *betecknats* som ett vite inte hindrar att kravet omfattas av försäkringen, om nämligen ersättningen i realiteten avser ett sådant skadeståndskrav som försäkringen omfattar. Synsättet hade betydelse i det aktuella fallet, eftersom den skadelidandes vite i det bakre ledet i kontraktskedjan innebar en skadeståndsskyldighet i det främre ledet. Synsättet kan ha betydelse också *inter partes* – när en vitesberättigad part väljer att kräva ett skadestånd i stället för vite, eller ovanpå ett vite (förutsatt att vitet inte utgör en exklusiv reglering av ersättningskyldigheten). Domen bekräftar även en tidigare fastställd tolkningsmetod vid försäkringsavtal; det är fråga om en allmän bedömning som dessutom tar hänsyn till försäkringsavtalets kommersiella kontext. Sammanfattningsvis har domen, som jag ser det, inte medfört några stora reformer av ansvarsförsäkringsrätten. Däremot är domen klagörande på några punkter som är av stor betydelse för ansvarsförsäkringsformen.